

Lekker leren op maat today

 somtoday

Betrokkenheid en gemotiveerde leerlingen op De Nieuwe Veste

Een interview met Miriam Wevers (programmaleider Doelgericht Leren en docent Engels) en Brenda Smit (applicatiebeheerder en roostermaker)

De Nieuwe Veste Hardenberg staat bekend om haar vernieuwende manier van leren op maat, wat ze 'Doelgericht Leren' noemen. Dit concept zit volledig verweven in het gehele onderwijs, wat veel scholen trekt voor inspiratie en wijze lessen. Wij spreken met Miriam Wever en Brenda Smit. Zij delen graag nuttige inzichten, tips en handvatten.

Kies je eigen vak & docent met flexles

Een lesdag ziet er bij De Nieuwe Veste anders uit dan op andere scholen. Het lesrooster bestaat uit instructie- en flexmomenten. De instructiemomenten van een vak liggen vast, de flex momenten kan de leerling zelf bepalen. Tijdens de instructie krijg de leerling uitleg over de theorie van de vakdocent. Door deze uitleg weet de leerling precies welke flexlessen ingepland moeten worden. Een flexles is gevuld met verlengde instructie, opdrachten maken, verdieping en toetsen leren. De vakdocent geeft in de flexles antwoord op vragen.

'Leerlingen hebben helder waar ze aan willen werken en kunnen gericht vragen stellen of met de stof aan de gang. En dat wordt begeleidt door een vakdocent. Ze kiezen het flex moment dat zij nodig hebben. Je kunt bij een flex moment kiezen voor welke leraar je je inschrijft. Mocht de ene leraar beter bij je passen, dan kies je voor die leraar.' – Brenda

Tijdens de log-in momenten gaan de leerlingen plannen voor een dag of voor een aantal dagen als ze dat al kunnen. Ze formuleren daarbij hun leerdoelen, waar ze via de studiewijzer duidelijke richtlijnen voor hebben. Daarbij schrijven ze op wat ze gaan doen om het leerdoel te behalen. Ook doen ze voorbereidingen en zijn er coachgesprekken voor een aantal leerlingen per login moment.

Leerroute bepaalt lesdag

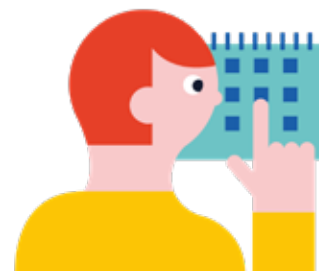
De lestijden zijn iedere dag van 08.30 uur tot 15.00 uur. Samen met leeftijdsgenoten is er een stamgroep, maar ook een eigen persoonlijke leerroute. Deze leerroute bepaalt steeds de lesdag van de leerling. De lesdag begint 's ochtends een aantal keren per week met de login. Samen met de mentor bespreekt de leerling de schooldag en legt dit vast. De instructiemomenten van een vak duren een half uur en staan vast in het rooster. De flex-momenten van een vak worden heel gemakkelijk door de leerling in Somtoday vastgelegd. Vervolgens gaat de leerling aan de slag met de verwerking die past bij het behalen van het leerdoel, onder begeleiding van de vakdocenten. Een lesdag bestaat uit 10 tot 11 lesuren van elk een half uur, waarvan een standaard rooster te zien is in de bijlage.

Prestaties positief beïnvloeden met bioritme

De school heeft er bewust voor gekozen om de lessen om half 9 te starten en de instructie pas vanaf half 10 te beginnen. Miriam geeft de volgende verklaring: 'Naast het Doelgericht Leren, passen wij de schooltijden ook aan op het bioritme. Zo beginnen wij nu niet eerder dan half 9. Onderzoek heeft namelijk uitgewezen dat leerlingen later op de dag beter presteren, waardoor leerlingen bij ons het eerste lesuur starten met plannen en voorbereiden. Pas later beginnen we met de eerste instructiemomenten. Toetsen zijn bij ons op school ook later op de dag. Gebaseerd op onderzoeken houden wij ook rekening met de tijdstippen waarop bepaalde vakken worden gegeven, aangezien het tijdstip invloed heeft op de prestatie per vak.'

Hoe het begon en zich nu ontwikkelt

Het programma Doelgericht Leren draait bij de locatie Hardenberg vanaf schooljaar 2015/2016. De jaren ervoor is er uitgevonden wat voor systeem de school precies wilde en past. Miriam geeft aan: 'We zijn met elkaar in ontwikkeling gegaan en we hebben drie testperiodes gehad, waarvan twee keer een week en één keer een maand. Ondanks dat we het programma al even draaien, zijn we het model nog steeds aan het bijschaven. Belangrijk is wel dat het bij onze locatie en onze mensen past.' Het was ook nodig om lokalen om te bouwen, zodat leerpleinen mogelijk zijn. Komende jaren zal dit nog meer gestalte krijgen en zullen er eigen leerpleinen ontstaan voor onder andere exacte vakken en talen, zodat leerlingen op verschillende niveaus vakken kunnen volgen.

Ondersteuning Somtoday bij Doelgericht Leren

Somtoday helpt de school bij het dagelijkse onderwijs met onder andere de studiewijzer en mogelijkheden tot flexibel roosteren. Brenda: 'Ik vind de keuzewerktijdmodule erg praktisch werken. En met name als ik het niet inlees vanuit het rooster, kan ik heel makkelijk een serie afspraken aanmaken via de knop KWT.'

'Wat wij precies willen met een leerling administratiesysteem is alleen mogelijk met Somtoday'
– Miriam

Brenda: 'Alle informatie die nodig is staat in de studiewijzers voor leerlingen. Deze wordt fanatiek gebruikt. In de studiewijzer staat het hele curriculum voor een periode. Leerlingen grijpen daar vaak op terug en kunnen daar alles op vinden. Met name door de ELO is dat erg makkelijk toe gankelijk. Leerlingen kunnen makkelijk informatie terugvinden, opdrachten inleveren, groepjes formeren voor samenwerken. Dus dat zijn krachtige instrumenten daarbij.'

Overstap naar Somtoday ELO

De locatie in Coevorden is per schooljaar 2016/2017 overgestapt van Itslearning naar de Somtoday ELO. Brenda, ook applicatiebeheerder van die locatie, geeft aan wat de verandering teweeg heeft gebracht: 'Er was wat weerstand van enkele fervent gebruikers, maar met name door gebruiksvriendelijkheid van de Somtoday ELO zien leraren het gemak ervan in. Zoals dat je leerstof gemakkelijk kan kopiëren naar volgend schooljaar. De tevredenheid en gebruik van de Somtoday ELO is dan ook groot.'

De aanleiding om te kijken naar een overstap ligt bij de ouders van leerlingen. Zij hadden drie inlogsystemen en konden niet meekijken met het huiswerk van leerlingen. Via de Somtoday ELO kunnen zij makkelijker berichten sturen, wat voorheen ook niet kon. Ouders geven nu aan dat ze erg tevreden zijn over de ELO. Het feit dat ze nu makkelijk inzicht hebben in cijfers, huiswerk, absentie en het rooster vanuit één omgeving, heeft veel voordelen. De enkele leraren die Itslearning heel breed inzetten, missen nu wat functionaliteiten. Hierdoor doen wij onderzoek naar het gebruik van de Somtoday leeromgeving om deze beperkingen op te lossen. Voor de anderen leidde de overstap tot beter en vaker gebruik, wat de school veel heeft opgeleverd. De Somtoday ELO vraagt van docenten gewoon weinig moeite om het te begrijpen en te gebruiken en wordt daarom ook door alle docenten gebruikt.'

'De Somtoday ELO was ook echt een voorwaarde om te starten met dit onderwijs, omdat je actief van studiewijzers gebruikt maakt, van projectgroepen, het inleveren van opdrachten, het inschrijven voor flexmomenten, etc. De Somtoday ELO leidde tot beter en vaker gebruik.' – Brenda

Effecten Doelgericht Leren

De school evalueert regelmatig of het programma Doelgericht Leren de gewenste effecten heeft. Er valt te concluderen dat deze nieuwe manier van onderwijs vooral de vaardigheden en intrinsieke motivatie van de leerlingen verbetert. Naast een verhoogt enthousiasme onder leerlingen, zijn er volgens Brenda en Miriam belangrijke verbeteringen op het gebied van:

- **Plannen**
- **Verantwoordelijkheid nemen**
- **Zelfstandigheid**

Miriam geeft aan dat deze vaardigheden later in het vervolgonderwijs, het werkveld, maar ook in het eigen leven hard nodig zullen zijn.

Plannen

'Leerlingen leren goed plannen, aangezien je als leerling aan het stuur staat om je leerdoelen te behalen', aldus Brenda. 'In het klassieke onderwijs word je als leerling meegenomen in het programma, maar nu moeten leerlingen zelf bepalen waar ze extra flexlessen nodig hebben. Als je als leerling wat extra aandacht nodig hebt voor Engels, dan kan je daar wat extra lessen voor inplannen. En als je beter in wiskunde bent, heb je misschien wel aan de instructiemomenten voldoende.' Miriam bevestigt dat: 'Leerlingen leren actiever en maken bewuster keuzes. En bovendien zien we dat leerlingen die minder uren besteden aan bepaalde vakken, omdat andere vakken voor hen moeilijker zijn, geen lagere cijfers voor hun goede vakken zijn gaan halen.'

Verantwoordelijkheid nemen

Verantwoordelijkheid nemen is iets wat leerlingen moeten leren. Brenda licht toe: 'In het begin zagen we dat leerlingen bijvoorbeeld tien keer in de week voor een flex wiskunde kozen. Dan is de taak voor de coach om deze leerlingen te begeleiden bij het maken van de juiste keuzes. Maar je merkt wel dat als leerlingen het stramien doorhebben het minder belangrijk wordt om vriendjes en vriendinnetjes te volgen of alleen te doen wat je leuk vindt. Ze komen er namelijk achter dat ze die andere vakken en flex momenten minstens zo hard nodig hebben.'

De school houdt hier rekening mee door in het eerste leerjaar leerlingen strak te volgen met coach- en log-out momenten. Vanaf het tweede leerjaar zijn leerlingen in staat om wat meer verantwoordelijkheid te nemen en krijgen ze een flex-coach. Deze geeft leerlingen extra begeleiding op het moment dat ze het nodig hebben.

'Wat betreft vaardigheden zijn de leerlingen het zeker weten beter gaan doen', concludeert Miriam.

Andere effecten

Miriam geeft aan dat uit evaluaties met leerlingen, ouders en medewerkers naar voren komt dat leerlingen veel gemotiveerder zijn en het leren leuker vinden nu ze de vrijheid krijgen. 'Zo mogen ze zelfstandig vakken kiezen, docenten voor flex momenten bepalen en kiezen op welke momenten ze aan bepaalde vakken gaan werken. Je merkt dit niet alleen aan de deelname in de lessen, maar ook doordat er significant minder leerlingen de les uitgestuurd worden ten opzichte van voorgaande schooljaren.'

'Ook merken we dat veel mensen nieuwsgierig zijn en open dagen steeds drukker worden bezocht. Het leerlingaantal neemt sinds het nieuwe onderwijsstelsel dan ook toe.'

- Miriam

Komende ontwikkelingen

In schooljaar 2016-2017 wordt het programma Doelgericht Leren ingezet voor de leerjaren 1, 2 en 3. Voor het schooljaar 2017-2018 wordt daar het 4e leerjaar bijgetrokken en het jaar daarop is het de bedoeling dat de gehele school volgens het programma werkt. Vanaf 2017-2018 is er een scheiding in flexlessen, waarbij de onderbouw niet altijd in dezelfde flexles zal zitten als de bovenbouw.

Brenda: 'Het programma blijven we aanpassen naar hetgeen we leren of de inzichten die we opdoen. Zo willen we in de toekomst mogelijk thematisch flex momenten aanbieden, bijvoorbeeld de flex grammatica Nederlands. En als het bij wet- en regelgeving mogelijk wordt, dan zien wij het ook wel gebeuren dat leerlingen sneller door het curriculum gaan voor bepaalde vakken. Dus als je dan in 3 havo zit en je bent heel goed in wiskunde, dan ben je misschien al bezig met 4 havo wiskunde.'

Somtoday biedt gewenste ondersteuning

Somtoday helpt de school het programma mogelijk te maken, maar naast dit gegeven hebben we het er met Brenda en Miriam over hoe Somtoday hen ondersteunt bij hun dagelijkse taken.

Alles in één: veel meerwaarde 'Ik vind het heel prettig dat Somtoday alles in één biedt', antwoord Miriam direct op de vraag hoe Somtoday bevalt. 'We kunnen zowel de cijfers, als absenties, als de zorgregistraties, als de warme overdracht in Somtoday doen, alles kan in één systeem. Omdat je al heel bekend bent met het programma en er standaard op ingelogd bent, biedt het veel gemak en tijdwinst'. Brenda vult Miriam hierop aan: 'Straks willen we in Hardenberg ook gebruik maken van de Somtoday leeromgeving en deze is geïntegreerd in Somtoday. Dat biedt ook veel meerwaarde.' Ze legt dit als volgt uit: 'Als docent ben je al de hele dag met Somtoday bezig. Als je de voortgangsinformatie uit de leeromgeving in hetzelfde overzicht krijgt, helpt dat bij het bieden van gepersonaliseerd onderwijs. Ook is dat natuurlijk makkelijk toegankelijk en hoef je niet weer naar een ander programma toe om bepaalde informatie op te zoeken. Hoe eenvoudiger het voor de docent is, hoe mooier dat natuurlijk ook is. Waarop ze lachend zegt: 'Over het algemeen hebben sommige docenten nog wat moeite met digitalisering, dus hoe meer programma's...

Werkwijze Somtoday: snel en open houding Brenda is als applicatiebeheerder contactpersoon voor Somtoday. Op verzoek van docenten stuurt ze dan wel eens een ticket in voor specifieke vragen. 'Er wordt erg snel op mijn ingestuurde tickets gereageerd met duidelijke ondersteuning en uitleg. Dat werkt heel prettig.'

Miriam en Brenda geven beiden aan dat Somtoday goed luistert naar wat scholen willen en vraag gestuurd ontwikkelt. Miriam verwoordt het als volgt: 'Wat we vooral fijn vinden is dat we met jullie de mogelijkheid hebben om samen dingen te ontwikkelen. Dat we meegenomen worden in het proces, dat er naar ons geluisterd wordt en dat er ook heel vaak mogelijkheden zijn om bepaalde dingen mee te nemen in de ontwikkeling.' Brenda geeft ook aan dat ze de werkwijze van Somtoday waardeert: 'Jullie werkwijze hoe jullie constant feedback verzamelen en bundelen in topics is ontzettend goed. Jullie luisteren dan ook goed en er wordt echt wat mee gedaan. Zo gaat de studiewijzer en het Somtoday docentenplatform wijzigen aan de hand van de veranderende vraag'.

'Wat we vooral fijn vinden is dat we met jullie de mogelijkheid hebben om samen dingen te ontwikkelen.'

– Miriam

Somtoday makkelijk in dagelijkse praktijk

Uiteindelijk is het belangrijk dat Somtoday de docenten goed ondersteunt bij de dagelijkse werkzaamheden en dat iedereen er mee overweg kan. Brenda geeft aan dat ze erg tevreden over is: 'Ik vind het makkelijk werken, het is een logisch programma'. Miriam vertelt in haar enthousiasme dat ze Somtoday zeker zou kunnen aanbevelen. 'Ik vind het een fijn en makkelijk systeem. Het is overzichtelijk en makkelijk om mee te werken.'

'Somtoday is overzichtelijk en makkelijk om mee te werken.' – Miriam

Knoppen spreken voor zich en een handleiding is niet nodig. Zelfs de collega's die niet zo digitaal vaardig zijn kunnen er ook goed mee werken. En ook voor leerlingen is het duidelijk en overzichtelijk.'

Somtoday leeromgeving: verbetering onderwijs

Per schooljaar 2017/2018 gaat de Nieuwe Veste Hardenberg starten met pilots voor de leeromgeving. Miriam en Brenda hadden het programma al bekeken. Brenda: 'Het voordeel is dat je leerlingen nog meer op maat kan bedienen. Als je ziet dat leerlingen op bepaalde toetsonderdelen onderuit gaan dan zou je dat terug kunnen zien vanuit de leeromgeving en dan zou je daar gericht met de leerling mee aan de slag kunnen gaan en gericht opdrachten kunnen geven. In zoverre zou het goed kunnen aansluiten bij verdere personalisering van het onderwijs.'

Voortgangsinformatie

Ook Miriam werd heel enthousiast na het zien van de leeromgeving: 'Dit is eigenlijk de slag die we nog niet hebben gemaakt. We waren dan ook op zoek naar een ELO die dat kon bieden en als jullie dat in hetzelfde systeem kunnen bieden, dan wordt ik daar eigenlijk echt heel blij van. Met name dat je dan een overzicht krijgt per leerling voor alle vakken en dan niet alleen cijfermatig, maar dan werkelijk van taken die niet of wel zijn afgerond en van de voortgang. Onze ambitie om meer formatief te toetsen wordt met de leeromgeving realiseerbaar, waardoor we constant het overzicht en inzicht kunnen houden in waar de leerling staat. Voor de coach van een bepaalde leerling is het ook mogelijk een compleet beeld te krijgen. Je ziet namelijk alles in één overzicht, waardoor je als coach een leerling echt goed kan begeleiden.'

Toekomstbeeld

Miriam: 'Jullie ambitie is om alle grote uitgeverij erin te betrekken en dan zie ik de kans erg groot dat dit ons complete pakket gaat worden. Als dat zover is, biedt het nog meer voordelen. Dan kan je ook van hen selecteren wat je wel laat maken en wat niet. Dan kan je makkelijker combineren met ander eigen lesmateriaal, maar ook voortgang en resultaten van alles tegelijk zien. We willen gewoon graag per leerling een overzicht kunnen genereren, niveaus kunnen afwisselen en op andere niveaus materiaal aanbieden. Dat zou het gepersonaliseerd leren bij ons op school echt kunnen versterken.' Brenda vult nog aan: 'Oude examens staan al klaar. We hebben zelf al wat materiaal, wat kan worden toegevoegd. Dat geeft al veel mogelijkheden voor de korte termijn.'

Eén omgeving

De integratie van de leeromgeving binnen Somtoday is wenselijk volgens Brenda: 'Voor ons is het wenselijk al alles straks in één omgeving terecht komt. Somtoday heeft al een sterke ELO, het programma draait hartstikke goed en als je dat soort stuurinformatie over resultaten van leerlingen uit de leeromgeving kan halen, zou dat een hele grote winst zijn.' Miriam geeft aan: 'Het heeft ook veel voordeel dat je je niet weer compleet hoeft in te werken in een nieuw systeem.'

Veel vertrouwen in toekomst met Somtoday

Brenda: 'In de ontwikkeling richt Somtoday zich nu veelal op de docent, waardoor docenten straks echt ontzorgd zullen zijn in het dagelijks gebruikt. Ook het feit dat jullie constant richting de toekomst kijken en daar op inspelen, geeft mij veel vertrouwen in Somtoday. Bijvoorbeeld met gepersonaliseerd leren.' Ook Miriam spreekt haar vertrouwen in Somtoday uit: 'Zoals ik nu zie waar Somtoday zich mee bezig houdt, heb ik er volledige vertrouwen in dat Somtoday onze school nog beter gaat faciliteren om leerlingen op maat te bedienen.'

'Somtoday heeft al een sterke ELO, het programma draait hartstikke goed en als je stuurinformatie over resultaten van leerlingen uit de leeromgeving kan halen, zou dat een hele grote winst zijn.' – Brenda

Aadvies aan andere scholen

Miriam wil andere scholen twee adviezen meegeven:

Aadvies 1: doe het samen

Als je iets wil doen zoals een andere vorm van onderwijs, ga dat dan zoeken met het hele team. Wat ons betreft ook met roostermakers en onderwijsondersteunend personeel. Als je niet met z'n allen gaat kijken naar de vorm die je wilt aanbieden en de veranderingen die je gaat doormaken, krijg je ook niet het hele team mee en kan je vaak ook niet de hele verandering goed inzetten. Als je wordt betrokken in de plannen, is de kans groter dat je achter hetgeen staat dat je doet. Als we de leeromgeving gaan implementeren, zullen wij ook het personeel betrekken. Wij hebben dan natuurlijk niet zo'n groot team, maar alsnog is het belangrijk dat je iedereen meeneemt in het proces. En het mooiste is dan dat je van iedereen met zijn eigen taak en pakket, verschillende visies terugkrijgt. Als iedereen met zijn eigen bril kijkt, vergeet je geen onderdelen en kom je aan een compleet pakket.'

Aadvies 2: vertrouw op leerlingen

'Wat betreft leerlingen, zou ik aan alle scholen willen adviseren om leerlingen ruimte te geven. Wees niet bang om leerlingen te laten kiezen. Leerlingen kunnen prima zelf een invulling geven aan verwerking van leerdoelen. En het geven van meer keuzevrijheid, maakt dat leerlingen gemotiveerder zijn en actief betrokken zijn bij de lessen. Maar daarbij hoort wel de kanttekening: daarin moet je gepaste coaching hebben. Als het er op aankomt moet je er wel zijn, maar niet zo aanwezig als dat we eerder waren.' Op onze locatie in Coevorden wordt er ook getest op nieuwe vormen van onderwijs. De doelen zijn in de basis hetzelfde, maar ook daar zullen ze met al het personeel tot een eigen invulling komen die past bij de school en de mensen.'

'Als je wordt betrokken in de plannen, is de kans groter dat je achter hetgeen staat dat je doet.' – Miriam

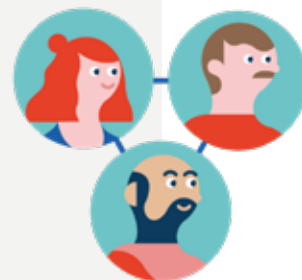
'Het geven van meer keuzevrijheid, maakt dat leerlingen gemotiveerder en actiever betrokken zijn bij de lessen.' – Miriam

Meer weten over Somtoday?

Somtoday is onderdeel van Topicus dat met 1,7 miljoen leerlingen marktleider is op het gebied van leerling informatiesystemen. Somtoday biedt een totaaloplossing waarin leren en administreren samenkomen om de onderwijskwaliteit te verbeteren. Hiermee maken we scholen klaar voor het onderwijs van nu en morgen. Voor meer informatie: zie www.som.today

Somtoday leeromgeving

Laat leerlingen effectief leren, met de juiste leerdoelen, op het juiste niveau. Door de digitalisering van lesmateriaal groeit de vraag naar een krachtig en geïntegreerd platform voor docenten, leerlingen en ouders. De Somtoday leeromgeving ondersteunt het complete leerproces; van kennisoverdracht tot verwerking, toepassing, toetsing en rapportage. De leeromgeving is volledig in Somtoday geïntegreerd, waardoor de docent in Somtoday het overzicht behoudt en direct aan de slag kan.

**Meer
weten?**

Singel 9
7411 HV
Deventer

+31 (0)570 768 111
info@som.today
www.som.today